

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 3. zjutraj. Pesmične števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in uveljavljeno v Trstu.

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi depisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rekapit se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naradni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“: Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

POLIT. DRUŠTVO „EDINOST“

sklicuje

za jutri, nedeljo dne 12. junija

ob 5. uri popoldne

javen shod

v dvorani

„NARODNEGA DOMA“ v BARKOVLJAH.

Dnevni red:

- 1) O političnem položaju. Poroča državni poslanec dr. Rybář.
- 2) Vprašanje postajališča v Barkovljah.
- 3) Slučajnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR

političnega društva „Edinost“.

BRZOJAVNE VESTI.

Naše ljudsko šolsko vprašanje.

DUNAJ 19. Poslanec dr. Rybář je doznal, da se ministerstvo resno bavi s tem vprašanjem. Razum umevanja še 5 državnih učiteljev na tržaški družbini šoli je nameravana tudi reorganizacija slovenskega pouka na državnih ljudskih šolah, izlasti pa pomnoženje oddelkov.

„Slovenec“ proti posl. dru Ploju.

DUNAJ 10. Včerajšnji telegram v „Slovenec“ glede posl. Ploja in „Zveze Jugoslovancev“ je izmišljotina in manever za izkoriščanje vseučilišnega vprašanja v strankarske namene.

Pripomba uredništva: „Slovenec“ brzojavka očita posl. Ploju, da je z „Zvezo“ zbežal; da agitira pri Čehih zoper slovensko stališče v vseučiliškem vprašanju pri vseh strankah, da so Mladotenci že potegnili žnjim, dočim so češki agrarci in radikalci ostali zvesti, da hoče pripomoči Lahom do fakultete in pokopati slovensko vseučilišče. Končno ga označa kakor izdajalca.

Kakor razvidno iz naše brzojavke, došle od zanesljive strani, so omenjena očitanja enostavno izmišljena.

Da stranka S. L. S. dra Ploja ne more, to umejemo. Umejejo tudi nje želje, da bi ga strme glavi. Ali v takih usodnih momentih, ko razna vprašanja življenjske važnosti za bodočnost skupnega naroda takorekoč pred vratmi čakajo na rešitev, ne bi smela strankarska strast in osebno sovraštvo zastropati medsebojnega razmerja v naši delegaciji in stavljati — preko vseh zahtev najelementarnejega rodoljubja v nevarnost neizogibno složno delo naših zastopnikov v centralnem parlamentu. Ali pri „Slovenec“ še ne pridejo do zavesti, koliko odgovornost si nakladajo pred zgodovino naroda s takim besnilom.

Državni zbor.

DUNAJ 10. Poslanska zbornica je pričela drugo čitanje državnega proračuna.

Okvirni jezikovni zakon.

DUNAJ 10. Danes popoldne se je oglašil pri ministrskem predsedniku baronu Bienertu posl. Udržal, ki je naznanil, da je sklenil klub čeških agrarcev, da bo nadaljeval začetno akcijo glede naprave okvirnega zakona in se zato za sedaj ne bo vdeleževal drugih pogajanj. S tem sklepom je postala nemogoča neobvezna češko-nemška konferenca, ki je bila nameravana za te dni.

DUNAJ 10. „Poljska korespondenca“ javlja, da je predsednik poljskega kluba Glombinski naznanil v današnji seji kluba, da se je parlamentariški komisija poljskega kluba definitivno izrekla proti okvirnem zakonu čeških agrarcev.

Letalna tekma v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 10. (Ogr. biro). Aviatik Illner je skušal ob 2:45 popol. izvršiti polet Budimpešta-Rab. Letel je pa komaj nekoliko minut, ko je radi premočnega vetra padel z visočine 6 m. Aeroplan in motor sta bila popolnoma razdejana. Illner sam se je le malo poškodoval.

Javno letanje v Gorici.

CELOVEC 10. Vodstvo oddelka letalnih strojev aerosekcije je sklenilo tudi z Gorico pogodbo radi prireditve javnega letanja. To javno letanje v Gorici, ki se bo vršilo dne 26. t. m., priredi tržaški avtomobilni klub sporazumno s tukajšnjo aerosekcijo. Javno letanje, ki se ga udeležita oba Wrightova stroja pod vodstvom obeh pilotov inženirjev Heima in Sablatniga, se bo vršilo na velikem vežbališču. V Gorici se je že sestavil odbor, ki z veliko vneto vodi priprave za ta z Gorico in Primorje senzacijelni sportski dogodek.

Sporazid na črnogorsko-turški meji.

SOLUN 10. Turško obmejno trdnjavo v Pepicu so napadli Črnogorci. Prišlo je do dveurnega boja, tekem katerega sta bila dva turška vojaka ubita in trije ranjeni. Izgube Črnogorcev niso znane.

Oropana pošta.

PLOZK (Rusija) 10. (Petrogr. brz. agentina). Včeraj je bil napaden od roparjev poštni voz, ki vozi med Plazkom in Fiel-skim. Ubili so bili tri vojaki, ki so spremljevali voz. Dva vojaka in postiljon so bili težko ranjeni. — Roparji so odnesli 50.000 rubljev in ubežali.

Sporazum mej Rusijo in japonsko.

NEW-YORK 10. Associated Press“ poroča, da je med Rusijo in Japonsko dosežen popoln sporazum glede istočno-azijskih vprašanj.

TURČIJA.

Bojkot grškega blaga.

CARIGRAD 10. Listi poročajo, da je bojkotno gibanje v Smirni zavzelo najhuje oblike. Mohamedanski Krečani so hodili po ulicah in prisilili, da so Grki zapirali svoje prodajalnice. — Oblastnije so preprečile, da ni bil zlostavljen dragoman grškega konzulata.

CARIGRAD 10. Lastniki prevoznih ladij, težaki in prevozniki premoga v Carigradu so pričeli danes bojkot. Mladoturška stranka je sklenila objaviti v pokrajinah proglas, da Grška ne anektira Krete in da stori vlada svojo dolžnost.

Turški prestolonaslednik v Belenogradu.

BELIGRAD 10. Včerajšnjega svečnega obeda so se udeležili kralj, prestolonaslednik Aleksander, turški prestolonaslednik s spremstvom, vsi ministri in drugi državni dostojanstveniki, načelniki inozemskih misij. — Danes predpoldne imata Rifaat paša in dr. Milovanović v ministerstvu za unanije stvari konferenco, katere se udeležijo tudi ministri predsednik.

Urednik turškega lista ustreljen.

CARIGRAD 10. Glavni urednik lista „Sada i Millet“ Ahmed Somin je bil minulo noč ustreljen na ulici, ko se je vračal v družbi nekakega urednika „Tanina“ domov. Neki človek, ki se je nahajal v bližini, je bil lahko ranjen. Morilec je pobegnil. „Sada i Millet“ je opozicijski list, ki je v zadnjem času ojstro kritikoval vlado in mladoturško stranko.

Dunaj 10. Cesar je danes obiskal lovsko razstavo. — Občinstvo je cesarja navdušeno pozdravljalo.

Berolin 10. Nadvojvoda Karol Fran Josip je dospel danes semkaj ob 8 uri zjutraj in se je podal k c. in kr. poslaniku Szögyeny-ju, kjer je tudi zajutkoval.

Carigrad 10. Vojni minister Mahmit Seifet paša se je povrnil iz Albanije.

Heisingfors 10. (Petr. brz. ag.) Tukaj je bilo aretiranih osem oseb iz Petrograda, devet pa iz Viborga. Nobeden aretiranec ni finske narodnosti.

Italijansko vseučiliščno vprašanje.

Prišel je obračun. Italijani so ves čas svojega boja za vseučilišče Slovane omalovaževalno ignorirali ter jih smatrali za nekakšno kvantiteto neglible. Posmehovali so se kriščanskim socijalcem, ki so jih opozarjali na to, da bodo, tudi če bi se vlada in parlament izrekla za Trst kakor sedež njihove univerze, morali končno vendarle prej obračunati s Slovani.

Mi smo opetovano opozarjali Italijane na njihovo nesmiselno politiko in taktiko v tem vprašanju. Naši poslanci so Italijanom večkrat pokazali dobro voljo, da bi stopili znjimi v pogajanja, ali to prizadevanje je bilo brez uspeha. Socijalisti in klerikalci bi se bili morda še pogajali, ali rekli so, da imajo v tem odločevati tržaški Italijani. Ti pa so — liberalci! S ciničnim nasmehom na

ustnicah so odklanjali vsaki sporazum med Slovani in Italijani.

Da, izjavljali so celo, da se raje odrečejo univerzi v Trstu, nego da bi dovolili Slovincem v kompenzacijo le eno ljudsko šolo. Pod takimi avspicijami je bil seveda izključen vsaki sporazum. — Italijani so si skušali medtem pridobiti zaveznike v Nemcih in vladi. Vstopili so v Bienertovo vladno večino in na vseh glasovanih so pridno nastopali za vlado in proti Slovanom. Upali so tako, da se vlada naveliča in jim za to na krožniku priinese univerzo v Trstu. Kaj pa Nemci? Ako človek čita nemške liste, ki te dni zelo mnogo pišejo o italijanskem vseučiliškem vprašanju, bo videl, da si Nemci še sedaj niso na jasnem, kam naj bi se postavilo italijansko vseučilišče; zlasti čudno ulogo igrajo krščanski socijalci. — Sprva, še za življenja župana in njihovega voditelja Luegerja, so bili brezpogojno proti Trstu z ozirom na državne interese. Pripravljeni so bili raje „žrtvovati“ Dunaj, nego pa, da bi vlada obenem z univerzo v Trstu ustanovila tudi nevarno irredentistično torišče. Izlasti se je temu upiral dunajski „Vaterland“, ki stoji zelo blizu dvornim krogom.

Proti Dunaju kakor sedežu so se zopet odločno uprli nemški nacionalci, ker bi bil s tem ustvarjen — po njihovem — nevaren precedens in bi potem eventualno tudi drugi narodi zahtevali Dunaj kakor sedež svojih vseučilišč, s čemer da bi prišel v nevarnost „nemški“ značaj prestolnice. Pod tem nemško-nacionalnim pritiskom so kriščanski socijalci slednjič izjavili, da bi bili pripravljeni glasovati za Trst, ako bi vlada ustanovila v kompenzacijo — nemško navtično šolo v Trstu. Tudi med nemškimi nacionalci so vladala in vladajo najrazličnejša mnenja glede sedeža. Je med njimi struja, ki zastopa mnenje, da naj Nemci glasujejo za Trst iz razloga, ker bi za sedaj ne bilo nemški stvari na korist, ako si obsovrtažijo Italijane. — Torej zgolj egoistični razlogi!

Druga, radikalnejša struja je odločno proti Trstu, ker to nasprotuje nemško-nacionalnim imperijalističnim težnjam, katerim bi ustanovitev italijanskega vseučilišča škodovala.

V zadnjem času je med krščanskimi socijalci zopet zavladalo nasprotstvo proti Trstu, kakor je to razvidno iz „Deutsches Volksblatt“ in „Vaterland“. Italijani bi bili morali — ako niso popolnoma zaslepljeni, — že davno uvideti, da na take nezanesljive zaveznike se ni smeti zanašati. Ako vzamemo tudi slučaj, da se tudi vsi Nemci izrečejo za Trst, bi bilo to vendar, sodeč po sedanjem položaju, popolnoma brezpomembno. Treba je namreč pomisliti, da tvorijo Nemci jedro vladnih strank, a vlada je danes odločno proti Trstu, tako odločno, kakor nikdar prej. V malokaterem vprašanju je vlada pokazala toliko energije in neizprosni kakor v vprašanju italijanskega vseučilišča v tem zadnjem času. Vlada stoji neizprosno na stališču, da bodi Dunaj sedež italijanske fakultete. Da, vlada pripisuje temu vprašanju toliko važnost, da je Bienert v neki konferenci naravnost zagrozil Nemcem, da v slučaju, ako bi oni ne šli z vlado, *poda ves kabinet demisijo*. (Glej našo včerajšno brzojavko!) Odkar je Bienert ministrijski predsednik, mu njegova samozvest ni še dovolila, da bi izustil tako grožnjo in to niti pri vprašanjih, ki so za monarhijo mnogo bolj važna. Nemci so sedaj postavljali pred alternativo: ali glasujete za vlado, ali pa izgubite Bienerta! Ni dvoma, da Nemci raje izvole prvo, nego pa, da bi žrtvovali Bienerta, ki jim mora biti ravno v sedanjem trenutku, ko se pripravlja rešitev jezikovnega vprašanja potom okvirnega zakona, še posebno dragocen. Saj bolj nemške vlade, nego je Bienertova, bi Nemci težko kedaj zopet dobili. Ze iz nacionalnega egoizma pojdejo Nemci v tem vprašanju z Bienertom. Ako pa se zgodi nasprotno (kar pa ni verjetno) bo to največja usluga nam Slovanom, ker po Bienertu gotovo nihče ne bo jokal.

Očividno je torej, da Nemci ne bodo mogli podpirati Italijanov, tudi če bi hoteli; kajti Bienertova vlada jim je vendar več nego vse prijateljstvo Italijanov. In v tem se ravno zrcali velikanska blamaža, ki so jo Italijani doživeli s svojim vseučiliškim vprašanjem. S Slovani se niso hoteli pogajati; paktiranje z Nemci je popolnoma ponesrečilo; vlada noče odnehati za las! Ali ni tu blamaža, kakoršnje niti mi nismo pričakovali. Edini zanesljivi pristaši Italijanov so socijalni demokrati in Malorusi, ki pa so seveda v veliki manjšini.

Se eno upanje imajo Italijani, namreč, da se jim morda posreči pregovoriti vlado, da bi predlagala Trst kakor sedež. A ravno

to je — po vseh izjavah vlade — izključeno. Baron Bienert se je sicer na omenjeni konferenci z nemškimi poslanci izgovarjal na Slovence, češ, da ti nasprotujejo taki rešitvi ali naglašal je tudi in še posebno, da Trstu kakor sedežu nasprotujejo tudi vojaški krogi. In kdo vse stoji za vojaškimi krogi, to ve sleherni otrok. To je sicer žalostno za razmere v Avstriji, ali dejstvo je, s katerim treba računati, da je glas vojaških krogov pri naši vladi odločilen. Kako intransigentni so ti krogi v tem vprašanju, dokazuje članek v „Danzers Arme-Zeitung“, ki smo ga ekscerpirali pred par dnevi.

Razum tega so Italijani pozabili še na nekaj. V svojem fanatizmu niso niti računali na to, da bi se Slovani poslužili v proračunskem odseku — obstrukcije. Dasi so šanse za ugodno rešitev vseučiliškega vprašanja v smislu Italijanov zelo majhne, se je naša jugoslovanska državnozborna delegacija odločila za obstruiranje vladne predloge in to z ozirom na znani junktim med rešitvijo italijanskega in slovenskega vseučiliškega vprašanja. Na zaključku zadnje seje proračunskega odseka se je oglašil za besedo posl. *Gostinčar*, ki si je pridržal pravico do nadaljevanja svojega obstrukcijskega govora v prihodnji seji. Značilno je, da je predsednik odseka naznanil, da se prihodnjo sejo skliče *pismenim* potom, kar pomenja, da se vladi prav nič ne mudi. Želimo, da bi akcija jugoslovanskih poslancev doživela popolen uspeh v tem toli važnem vprašanju. Italijani pa bodo morali končno uvideti, da brez nas ne dobijo *„svoje univerze“*. In če bi jim bili tudi vsi odločilni faktorji prijazni, ostane še vedno končni obračun s Slovani, proti katerim se ne daja več kar tako vladati v naši Avstriji.

Italijanom se hoče metati še vedno pesek v oči.

DUNAJ 10. Več listov piše danes o italijanskem vseučiliškem vprašanju.

„Neue Freie Presse“ opisuje težkoče, ki se stavljajo nasproti rešitvi vprašanja italijanskega vseučiliškega vprašanja in izjavlja, da se nahaja vse v stanju razprav in da se dela na vseh straneh za dosego kompromisa. Še v tem semestru bodo postavljene na Dunaju italijanske izpitne komisije, pred katerimi bodo italijanski dijaki lahko polagali državne izpite in rigoroze. Tudi se ima delati na to, da napravi odsek vsaj principijelni sklep, da se ima osnovati italijansko pravno fakulteto. Potem bi se imelo nadaljevati pogajanja med vlado, Nemci in Italijani, da se doseže sporazumljenje glede sedeža. Proračunski odsek, ki se ima posvetovati o vladni predlogi, ne bo v prihodnjih dneh imel nikake seje, a med tem odmorom pogajanja ne prenehajo. Nemške stranke imajo resno voljo, da se doseže z Italijani povoljni sporazum. „Neues Wiener Journal“ apelira na parlament in pravi, da bi bila stvar vseh parlamentarcev, ki imajo pravo razumevanje, da se brez ozira na malenkostne ozire izjavijo enodušno za Trst.

Beneški Slovinci.

Ob 44-letnici sužnosti.

(Zvršetek.)

Pa tudi nežna mladina govori med seboj v svojem narečju vzlic vsemu pritisku raznarodovalne šolske vzgoje. Kar začudil sem se, ker nisem mogel verjeti v tako vztrajnost in žilavost po 44 letih narodne sužnosti.

In vendar je bilo res: kakor nekdanji sem mogel občevati z ljudmi v našem jeziku. In to vzlic dejstvu, da so ljudje brez narodne šole, da ne morejo čitati slovenskih knjig in časopisov, da nimajo nobene prilike za pridobivanje narodne naobrazbe!! Vzlic vsem tem neugodnostim, ki bi v marsikaterem drugem plemenu udušile vsaki čut samozvesti! Gorski sinovi slovenske Benečije so vzlic vsemu ostali zvesti sebi in jeziku svojih pradedov, da priznavajo svojo slovensko pokoljenje. To so priznavali slovensko, ko sem jih povpraševal o tem. In še s kakim veseljem so naglašali to! Kar čudil sem se kakor kakemu fenomenu. Uprav gnilo me je, kako so izlasti dekleta tožila, ker se morajo v šoli učiti le v italijanskem jeziku — in to celo tudi veronauk.

(Te šolske razmere so kaj slične zistemu tudi na naših državnih šolah v Trstu. Tudi tu morajo otrocičji blebetati v nemškem jeziku, ne da bi imeli pravega pojma, kaj govore. Tudi tu jim podajajo veronauk v jeziku, ki ga le malo umejo — tako-le po paragrafi, pri čemer jim ostaja srce pusto in prazno. To je moderna vzgoja c. kr. patenta!)

Domače ognjišče, svetišče srčnih čustev se je ubranilo torej vplivom narodnega suženjstva.

Ganljiv je bil prizor, ki sem gledal, ko so se otroci radovali vsled poziva matere v našem jeziku, naj se gredo verigrati! — in ko je starejši pozval bratca istotako v našem jeziku: Pojmo no!

Ne, celih 44 let suženjstva ni moglo zatreti v teh dobrih ljudeh tistega vzvišene čuta ljubezni in zvestobe do svojega pokolenja in svoje narodne prošlosti. Zanimivo in značilno je bilo, kakor so ljudje, ko smo izletniki ob počitku v gostilni zapeli slovensko pesem, oblegali gostilniška okna! Izrazom radosti na licu mi je pripovedoval neki starček, kako je tudi on prepeval te pesmi v svoji mladosti.

Vprašal sem ga, da-li je to sedaj izumrlo? Ali se ne peva več lepih slovenskih pesmi? Odgovoril mi je: „Da! K nam ne zahajajo več Slovenci, a naši ne tja čez, ako nimajo posebnega opravila.“

Ko sem fantom, ki so me nagovorili v italijanskem jeziku, odgovoril po slovenski, so me vprašali, od kje da smo? A ko so čuli, da smo iz Trsta, so se čudom začudili: „Kaj tudi tam govorite slovenski, saj pravijo Italijani, da tam so vsi „naši“!“ — In eden njih je pripomnil: „Saj tudi postanete kmalu vsi „naši“!“ A ko sem jih zaprosil, naj zapojejo slovensko pesem, so mi odkrito priznali, da pri njih se prepevajo Garibaldijeva himna in druge „patriotične“ pesmi.

Poslovivšemu in oddaljivšemu se, mi je nekdo iz družbe zaklical po italijanski: Na svidenje!

Nu, to je le bolj posledica vsakdanje navade in občevanju z gosti. Temu bi se odpomoglo, ako bi naši obmejni Slovenci pogostejše zahajali med beneške brate. Čemu naj bi se mi držali starih predsodkov in zastarelih tradicij in ne bi zahajali na teritorij italijanskega kraljevstva čez mejo — med brate?! Med odlomki naroda ne smemo poznati nikakih državnih ali političnih mej! Zavest o istokrvnosti naj ne nehuje ob nobeni meji. Večega zanimanja bi trebalo in mi ne bi se smeli omejit le na planinske posete. Tudi druga naša društva naj bi — pa bilo v kateri-koli obliki — stopala v stike z brati onkraj meje! Zakaj naj bi jih puščali mi brez vsake vspodbuje k vstrajanju v zvestobi do svoje narodne individualnosti?! Naši poseti bi jih vsikdar veselili.

Ali položaj naših bratov v Benečiji vsled 44-letne sužnosti bodi tudi nam obmejnimi Slovincem v teh krajih v resen pouk in svarilo! Mari se med našinci, ki se preseljujejo v mesta, ne vrši proces raznarodovanja in potapljanja v tujinstvo. Danes sicer ne več toliko, ali vendar še. V tem pogledu nam morejo biti beneški Slovenci celo v izgled. Naša največja nesreča je, da nam življenje in vzgoja v rodbini odtuja mladino. Koliko greše naši stariši v tem pogledu. Tem bi stavil jaz v izgled beneške Slovence, ki so ob najneugodnejših razmerah znali ohraniti sebi vsaj domače ognjišče!

Ako bi bilo v vseh naših družinah tako — imeli bi v rodbini najtrdnjej jez proti tujinskemu navalu — Italijanov in Nemcev. Izlasti v minulih časih se je ta greh v družinah najhujše maščeval med nami. V rodbini je bil vzrok, da se je naše število stalno krčilo. Mej našimi ljudmi je manjkalo tiste žilavosti, ki odlikuje rodbinsko življenje beneških Slovencev in ki jim je pomoglo, da so rešili svojo govorico preko 44 let narodnega suženjstva!

Dr. Rybař in okvirni zakon čeških agrarcev za ureditev jezikovnega vprašanja.

Glasom češkega agrarnega organa „Venkov“ je poslanec Bukvaj na nekem volilnem shodu izjavil, da je govor našega državnega poslanca dr. Rybařa o našem stališču nasproti češkemu državnemu pravu, oziroma proti češkim radikalnim pravilom češke agrarce na idejo, da se potom jezikovnega okvirnega zakona vsaj principelno reši jezikovno vprašanje na uradovanju.

V tem zakonu da skušajo češki agrarci najti kompromis med svojim in našim stališčem.

Cestitamo g. poslancu na tem vspehu. A tudi njegovim volilcem more biti v največje zadoščenje, da je od njihovega zastopnika došel impulz za toliko važno akcijo.

Ogrske volitve v avstrijskem parlamentu.

Trst dne 10. junija.

Naša ljuba Avstrija je država specijalit. To je že stara in znana stvar, o kateri čivkajo tudi že vrabci po strehah. Vendar se vedno ponavlja prilika, da čujemo — kaj novega. In nekaj takega novega smo čuli sedaj iz dunajskega parlamenta. V debati o porabi našega vojaštva povodom volitev na Ogrskem sta izjavila predsednik poslanske zbornice Pattay in min. za notranje stvari Haerdtl, da je vsako tako kritiko-vanje ogrske vlade nedopustno, ker je Ogrska samostojna država!

Mi ne bi imeli kaj prigovarjati tej teoriji o samostojnosti ogrske države. Potem pa smemo tudi vprašati: če je na Ogrskem popolnoma samostojna država, v katere

posle se mi ne smemo vtikati, kako prihajajo potem mi do tega, da se pošilja naše vojake na Ogrsko da skrbijo tam za red o priliki volitev?! Govoriti o ogrskih volitvah in notranjih razmerah, tega ne smemo; to pa moramo dopuščati, da se naše sinove, brate itd. pošilja na Ogrsko, kjer bi radi razmer, o katerih mi ne smemo govoriti, moglo priti v nevarnost celo njihovo življenje in zdravje!

In tu se je pokazalo, da ima naša poslanska zbornica vendar tu pa tam tudi svetle trenutke, v katerih se zaveda svojih dolžnosti nasproti narodom totranske državne polovice. Že s tem, da se je zbornica z večino glasov odločila za otvoritev debate o odgovoru ministerskega predsednika Bie nertha na interpelacijo poslancev Koroška in Šrameka, si je dala zbornica dobro spričevalo. Oficijozno trobijo sicer v svet, da gre tu zopet za slučajno večino, a zdi se, da ta večina vendar-le ni bila tako slučajna. Bržkone se je precej poslancev večine, nomena odstranilo, ker jih je bilo vendar-le sram, postavljati se tako očito na stran azijskih falsifikatorjev javnega mnenja. Zelo razveseljivo znamenje je tudi, da se ni v vsej zbornici našel niti en sam poslanec, ki bi bil hotel nastopiti kakor hranitelj oger-ske vlade. Pri vsem tem se je tudi naša žalostna „Triesterica“, ki menda šejsama ne ve, čemu izhaja, povspela v današnji številki do trditve, da gospodje, ki so govorili včeraj, ne reprezentirajo avstrijskega parlamenta, ampak le neko manjšino. No, mi mislimo, da v avstrijskem parlamentu niso govorniki še nikdar dali na tako jasen način izraza volji zbornice kakor v včerajšnji seji. In odkrito bode povedano, da nas to veseli, ker nam daja, nado da naš ljudski parlament slednjič vendar pride do zavesti samega sebe in da se zave svojih dolžnosti tudi o priliki reševanja narodnostnega vprašanja. In tega našega zadoščenja ne moti čisto nič niti tarnanje oficijozov, ki obžaljujejo, da se napada ogrsko vladno in večino, ki stojita na stališču nagodbe iz leta 1867. Mi smo že povedali, da se Khuenove zmage ne veselimo. V našem interesu to nikakor ni. Vedno smo bili in smo protivniki duvalizma. Zato moramo želeli, da pride na Ogrskem še do hujšega. Mora priti najhujše, da bo potem bolje.

Čimvečja bo zmešnjava, tem preje pride do razrušenja gnijle stavbe sedanje duvalistične uredbe monarhije.

Dnevne novice.

Po cesarjevem potovanju v Bosno. Šele sedaj prihajajo na dan razne stvari, ki mečejo prav čudno luč na razmere v Bosni in Hercegovini, o katerih smo itak že pisali opetovano in izčrpno; stvari, ki dokazujejo, da je bosanska birokracija razkazovala vladarju prave Potemkinove vasi. Varnostne odredbe so bile take, kakor da bi bilo v Bosni na vsakih deset korakov čakal po en anarhist z bombo.

To potrjuje že okolnost, da se je sam cesar izrazil: „Vidim same visoke uradnike, katerih pa imam na Dunaju dovolj; tukaj bi želel videti ljudstvo!“

Pripetilo se je tudi mnogo prav smešnih dogodkov. Tako je n. pr. dajalo mleko za cesarja erarsko gospodarstvo v Ilidži. Krave, katerih mleko je bilo določeno za cesarja, so ves dan čistili, hlapci, ki so imeli posla s temi kravami, so se morali nešteto krat na dan umiti in preobleči itd. In kar je pri vsem tem najlepše, to mleko navsezadnje vendar-le ni prišlo do cesarja! Vse poti, ki so vodile do cesarjevega stanovanja, so bile namreč daleč naokoli zastražene, tako da so bile kar cele ulice zaprte za vsakogar. Niti gardistov, ki niso bili v službi, niso puščali skozi kordon vojakov, orožnikov, policijstov in detektivov! V takih razmerah seveda niso pustili skozi niti voza z mlekom, ki je bilo namenjeno za cesarja!

Oh ta sv. birokracijo!

Domače vesti.

Osebnost. Finančni minister je po-veril začasno vršenje funkcij namestnika borznega komisarja na dunajski borzi našemu tržaškemu rojaku, gospodu doktorju Vladimirju Pertotu, ministerjalnemu podtajniku.

70-letnica dekana Rogača. Iz „Naše Sloge“ posnemljamo, da je dne 18. maja g. A. Rogač, dekan v Hrušici pri Podgradu, slavil 70-letnico svojega rojstva.

Malo je mož v naši Istri, ki bi v toliki meri zaslužili, da se jih spominjamo z vsemi srčnimi simpatijami in čustvi globoke hvaležnosti za vse, kar so dobrega storili za narod svoj — kakor zaslužuje to g. dekan Rogač!

20 let je temu, odkar je prišel v Hrušico ta mož blagega in kremenitega srca, železne volje in najidejalega rodoljubja. Kolika sprememba v tem razdobju po za-slugi dekana Rogača in sedaj že, žal, pokojnega mu druga, nepozabnega Slavuja Jenka! To sta bila prava nerazdružljiva dvojčka — na narodnem delu. Skupno sta snovala načrte in skupno — spojena po tesnejem in nerazdružljivem pobratimstvu — sta jih izvrševala, ne plašča se nikakih ovir in kljubovaje z železno doslednostjo in nezlomljivo energijo ledeno-mrzlim sapam iz tabora istrskih tiranov, podpiranih od re-

žima Rinaldinijev v namestništveni palači v Trstu žalostnega in zloglasnega spomina.

20 let velikega in sistematičnega dela za javni blagor v podgrajskem okraju ima dekan Rogač za seboj. Veliko truda, veliko znoj, veliko skrbi, veliko grenkih razočaranj — ali, če se je slavjenec ob sedemdesetletnici svojega rojstva, oziral v duhu nazaj na svoje lastno delo, na dosežene vspehe: pogled ta mu je moral izvabiti iz milega očesa solzo radosti in zadoščenja; in še vedno mladeniško-toplo srce v starih grudih mu je moralo vskipevati ob prejemu najvišjega plačila za toliko ljubav in ljubezen do svojega siromašnega naroda — ob sladki zavesti, da ni živel zastoj, da mu je bilo bogato blagovljeno delo življenja!

In kdor hoče po zaslugi oceniti zasluge g. dekana Rogača, mora imeti pred seboj pretužno sliko stanja našega naroda v onem okraju pred 20 leti. Narod je bil duševno popolnoma zanemarjen in hiral in umiral je žalostno v neopisni gospodarski bedi. Narava ni oblagodarila onih krajev s prirodnim bogastvom; odrezano od ostalega sveta je ljudstvo komaj vegetiralo, ker tudi tistega malega, kar je imelo, ni moglo spraviti v denar. A do Jenka in Rogača ni bilo nikogar, ki bi temu ljudstvu govoril dobrotno besedo pouka, kako naj si skuša pomoči. Zadolženo preko glave in zakopano v največje siromaštvo, si v svojem obupu ni vedelo pomoči drugače, nego da je bežalo z redne grude trebuha za kruhom...! Še le ta dva moža sta jela vzbujati med narodom vero v boljšo bodočnost, s tem, da sta jela popularizirati idejo samopomoči potom organiziranega zadrugištva.

Gospodarska Zadruga, odlikujoča se intenzivnim delom; **podgrajska posojilnica,** ki je bedni narod reševala iz krempelj raznih laških ali italijanskih oderuhov; **mlekarna,** čije prodajalnice uživajo danes časten renome tudi po vsem našem tržaškem mestu in preko katerih prihajajo med tamošnji narod tisoči denarja na leto: to so glavni častni mejniki ob veliki cesti Rogač-Jenkovska dela, da niti ne omenjamo drugega neprestanega, dnevnega, drobnega narodnega dela.

Neprecenljiva zasluga starčka-jubilarja je ravno v tem, da je svoje idealno rodoljubje uveljavljal s praktičnim delom za dobrobit svojega naroda! V cerkvi le duhovnik; zunaj cerkve pa tudi delavec na polju narodnega napredovanja! — to je bilo vsikdar geslo blagega ljudomilega dekana Rogača! Pokojni Jenko je bil odkrit nasprotnik izvestni struji, ki pod pretvezo „preporajanja v Kristu“ hoče vse ugonobiti v svrhu — rasti jedne politične stranke. Odkrito je izpovedoval to svoje nasprotstvo. In vendar so zelo redki slučaj tako iskrene pogratimstva, v kakoršnje je spajala pokojnika z dekanom Rogačem — skupna jima ljubav do svojega bednega naroda!

Kdo ne bi snemal klobuka v ljubavi in spoštovanju pred takim svečnikom, ki mu je ime narazdružljivo spojeno s kulturnim in gospodarskim napredkom naroda v njegovega področju! In gotovo je, da je s tem delom tudi za udanost ljudstva do cerkve in za ugled svečnikov dosegal več, nego vsa armada — kričavec in nestrpežev.

Srečen oni, ki mu večer življenja obseva osrečevalni žarek zavesti, da je vedno blago mislil, milo čutil, dobro hotel in dobro dosegal!

Bog ohrani svečenika-dobrotnika A. Rogača!

Zborovanje avstrijskih turističnih zvez v Trstu se je pričelo 10. t. m. in bo trajalo do nedelje. Prišli so zastopniki iz vseh kronovin: iz Prage sta prišla gg. viši svetnik Novak in magistratni svetnik Boháček; iz Brna tajnik in urednik Melichar. Goriško deželno zvezo zastopa g. dr. Treo, Kranjsko pa g. dr. Krisper. Prišli so tudi zastopniki železniškega in delavskega ministerstva, med drugimi načelnik oddelka za tujski promet, dvorni svetnik dr. Schindler. Razpravljajo se zelo važne točke za tujski promet in turistik; posebno zanimiva bo tudi razprava o razdelitvi velike državne subvencije med posamična društva. Tržaški „Lloyd“ je povabil udeležence na sijajen banket na povelju „Habsburg“. Danes 11. t. m. paverbo izlet na Opčine. V nedeljo izlet v Portorož.

Ker smo Slovenci posebno v tržaški okolici že z velikimi kapitali udeleženi pri tujskem prometu in je dosti hotelov v naših rokah, je skrajni čas, da se začnemo zanimati za organizacijo tujskega prometa, ki se v zadnjih letih silno širi vsled državne propagande, ako nočemo zamuditi prilike. O tem važnem vprašanju spregovorimo še bolj obširno.

Odsek pol. društva „Edinost“ pri Sv. Jakobu ima danes v soboto zvečer ob 8. uri in pol v „Konsumnem društvu“ pri Sv. Jakobu jako važno sejo, katere se naj blagovolijo prav gotovo udeležiti vsi člani tega odseka. Načelnosti.

C. in kr. vojna mornarica. — Včeraj popoldne sta iz Pule priplule v naše pristanišče vojni šolski ladiji „Nautilus“ in „Albatros“.

Umrl je včeraj posestnik Peter Valdoni, tajnik deželnega pomožnega društva rdečega križa za Trst in Istro.

Zlet primorske sokolske župe zbere v Št. Petru pri Gorici nad 1000 Sokolov v krojih. Tržaška sokolska društva se udeležijo te prireditve in se popeljejo vsa društva tja s posebnim vlakom. Natančni čas odhoda se naznani pravčasno v „Edinosti“.

Tržaški deželni zbor zaključen. — Včeraj so prešli tržaški deželni poslanci od deželnega glavarja Valerio uradno obvestilo da je glasom namestništvenga priobčenja od dne 7. junija t. l. pr. št. 1201/9 tržaški deželni zbor na cesarjev ukaz zaključen.

Vojaškim in civilnim oblastvom na znanje Pod tem naslovom smo prejeli: Ličen Josip, pok. Andreja, rojen 21. avgusta 1889, bi imel iti letos na nabor. Novembra meseca minulega leta se je zgledil pri tuk. namestništvem svetov. ter vložil prošnjo, da bi opravil novačenje v Trstu. Imenovani spada po očetu v občino Rihenberg in pod naborni okraj Ajdovščina. Ker ni dobil poziva za nabor v Trstu, se je zgledil pri namestništvem svetniku, kjer so mu svetovali, naj gre v Ajdovščino, kjer se je mladenič res predstavil dne 19. aprila t. l. Tu so mu vzele listek, ki ga je imel od urada namestništvenga svetovajca in ga poslali na glavarstvo v Gorico. Se istega dne je imenovani šel k glavarstvu, kjer so mu pridržali krstni list — ne da bi mu to potrdili, ter so mu rekli, naj gre domov, da bo že klican v Trstu in sicer dne 6. junija tega l.

Ker ni imenovani prejel nikakega poziva, se je dne 2. t. m. zopet zgledil v uradu tukajšnjega namestništvenga svetovajca ter vprašal, kaj da je z njegovo stvarjo. Rekli so mu, da tu nima ničesar iskati — naj gre k glavarstvu v Gorico! Na tem zadnje imenovanemu uradu so se mladeniču — v nagrado za njega skrbi in trud — smejali!

Imenovanec stanuje v ulici Industria št. 2, III.

Upamo, da bo to zadostovalo, da se skrbnemu mladeniču prihranijo nadaljni trud in eventualne sitnosti.

Varuh.

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici javlja, da se bo napovedana javna tombola vršila prihodnjo nedeljo dne 12. t. m. ob vsakem vremenu. Minolo nedeljo pa se ni mogla vršiti radi neugodnega vremena. Začetek bo ob 4. uri pop. Ako bo kežalo okoli 4. ure na dež, se bo tombola vršila vsekakor pozneje. Tombola bo na krasnem senčnatem vrtu „Kons. društva“, kjer se bo točilo izvrstno vipavsko belo in črno vino, kakor tudi sveže pivo. Vsakovrstna jedila bodo na razpolago.

Na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se bo vršilo priglašanje za vsprejem v I. tečaj dne 27. t. m. ob 3. uri do 6. pop. in 28. istega meseca od 9. do 12. ure zjutraj.

Priglasiteljce se morajo predstaviti ravnateljstvu in spremstvu starišev, oziroma njih namestnikov: s krstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom in v pomanjkanju tega, z onim lepega moralno-političnega vedenja in uradno zdravniškega spričevala o duševno-telesnem zdravstvenem stanju prosilke.

Državna ljudska šola v ul. Fontana. Upisovanja otrok, ki hočejo na novo biti vsprejeti v državno ljudsko šolo v ul. Fontana v Trstu, se bodo vršila sledeče dni med 2. in 3. uro popoldne v šolskem poslopiju in sicer: v četrtek, dne 16., v petek, dne 17., soboto dne 18., ponedeljek dne 20., torek dne 21. in sredo dne 22. t. m. Vsi otroci, ki se hočejo na novo upisati, morajo prinesiti seboj krstni ali rojstni list, spričevalo o cepljenih kozicah in spričevalo o zdravih očeh. Upisani bodo vsi otroci, ki se prijavijo, vendar se do najdalje 6. julija naznani, katere bo možno vsprejeti. Tozadnji odlok se prijavi pismenim potom.

Avtomobilska vožnja v mestu. — Danes se bo odprla avtomobilska vožnja v mestu, ki bo peljala po sledečih ulicah: odhod izpred kavarne Fabris, mimo javnega vrta dalje čez ulico Acque, trg Ospitale, trg Goldoni, predor pod Montuco, k sv. Justu, kjer bo postaja, ugodna za ogled katedrale, grada in lapidarija, nato bo nadaljevala k sv. Jakobu, ul. S. Marco, Broletto, mimo plinarne k sv. Andreju, na trg Giuseppina veliki trg, prosto lukso, ul. Galatti na trg Caserma; vožnja bo trajala, vstevši postajo pri Sv. Justu, približno 3 ure.

Ob nedeljah in praznikih izredne vožnje na Opčine, z istim odhodom. O prilikah zabav, spuščanj parnikov, dirk itd. bodo vozovi na razpolago občinstvu.

Tržaška mala kronika.

Ulom ne prav srečnih svetrovcov. V noči od ponedeljka na torek so neznani lopovi s pomočjo ponarejenih ključev utihotapili v vežo hiše št. 1 ul. S. Antonio, šli potem na dvorišče in tu poskusili zlomiti železno ograjo na oknu, ki vodi v Smolarsovo prodajalnico papirja. Ali železni drogi se niso udali in tedaj so svetrovci prevrtili eno vetrnico, tako da so mogli eden po enem zlezti v skladišče in potem v prodajalnico. Zdi se, da so tatovi dobro vedeli, da eksistira železna škrinjica, v kateri se nahaja inkaso dneva (onega dne 1500 K), kajti vse so premetali in vse prebrskali. Ali zaman. Ker

škrinjica je bila dobro skrita. Hudič v sili muhe žre in tako so se zadovoljili s tem, da so vkradli 30 svinčnikov z zlatim držajem, par listnic in drugih stvari v skupni vrednosti ceni 600 K.

Aretiran dezertir. Artur Dalsenno, vojak v poljsko-topničarskem polku v Celovcu, ki je že parkrat dezertiral, je pred časom zbežal tudi iz tukajšnje vojaške bolnišnice, kjer se je nahajal radi bolezn. Včeraj so ga redarji svetjakovskega komisariata iztaknili v ul. Molin a vento št. 32 in ga aretirali. Izročili so ga vojaški patrulji.

Skočila z družega nadstropja. Včeraj ob 5. uri pop. je skočila na dvorišče z okna svojega stanovanja v II. nadstr. hiše št. 5 v ul. Torre Bianca, zasebnica Marija Uršič, stara 60 let. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer je uro pozneje za poškodbami umrla. Uršičevi se je zmešalo.

Radi ubojstva. Z Lloydovim parnikom „Praga“ je včeraj prispel v Trst delavec, Josip Hajdič, star 19 let ki je v onem mestu izvršil ubojstvo. Hajdiča je spremljal kavas avstroogrškega konzula v Smirni. Ker je pristojen v Gruz, ga odvedejo v Dalmacijo, kjer se bo vršila obravna proti njemu.

Tatinski krmilar. Na dubrovniškem parniku „Israda“ je bil vkrcan kakor krmilar neki Arnaldo Grivez. Dobil je najprej od poveljnika kap. Mikulišiča predjem 20 K, potem je vkradel ladijskemu oglarju J. Kavcu praznično obleko v vrednosti 70 kron in z njo vred uro, ki se je nahajala v telovniku, — in zginil. Včeraj pa je prišel policiji v kremplje.

Čeden kampion. Včeraj je bil aretiran 31 letni Peter Samez p. d. „očalin“ iz Trsta, ker je večkrat jedel in pil po gostilnah, ne da bi plačal, ker je zlobnim namenom poškodoval tuje stvari, ker je raznim ljudem zagrozil itd.

Koledar in vreme. — Danes: Barnaba ap. — Jutri: IV. ned. po Bink.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 28.° Cels. — Vreme včeraj: lepo, deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Vroče.

Društvene vesti.

III. redni občni zbor slov. akad. društva „Adrija“ v Pragi se bo vršila v torek 14. t. m. ob 8 „U Bulinu“.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

DAMSKI ODESK za sokolsko slavnost na Proseku 26. junija ima danes popoldne ob 6. in pol sejo v prostorih „Slovanske Citalnice“. Ker je čas zelo odmerjen, je želeli, da se cenjene dame udeležijo zanesljivo današnje seje.

Kolesarsko društvo „Balkan“ se vdeleži korporativno slavnosti društva „Danica“ v Gorici. Odhod ob 5. uri zjutraj izpred trgovske kavarne. „Zdravo“!

Veteransko društvo priredi drevi ob 8. uri v gostilni v ul. Coroneo 15, odhodno hodnico svojemu predsedniku g. vitezu pl. Bischoffu, ki odhaja iz Trsta.

Nar. del. organizacija.

Seja odbora skupine Lloydovega arzenala bo danes v soboto ob 8. uri zvečer v prostorih N. D. O. pri sv. Jakobu.

Z ozirom na važnost seje, naj nihče teh odbornikov ne manjka.

Vlad. Slavec, predsednik.

Delavci iz mestne plinarne! — Da izrečete svojo sodbo o načrtu, ki ga je izdelal upravni svet mestne plinarne in ki ga hoče predložiti mestnemu svetu tržaškemu v odobrenje, in izlasti, da povzdignite svoj glas v obrambo vaših teptanih pravic, vabimo Vas na shod delavcev mestne plinarne, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo, dne 12. junija 1910 točno ob 9. in pol popoldne v prostorih „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu Campo S. Giacomo 4).

Pomislite, da gre za Vas, za Vaše družine. Skupina slov. delavcev v mestni plinarni.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes benefica g. ce Roza Dery. Uprizori se Kalmanova opereta: Jesenski manevri.

Včeraj je madjarska operetna družba vprizorila opereto „Junak Janoš“, vglasbeni od Huszke; snov je vzeta iz slavnega poema največjega madjarskega pesnika Petőfi-ja. Mila poezija, polna čarobnosti in patriotizma, preveva Petőfijev umotvor; komponist pa je znal oplesti libreto z godbo, ki se odlikuje po lokalnem madjarskem tonu. Oprema je bila čarobna.

MINERVA. Danes ob 8 in pol se ponovi Thomasova opera „Mignon“, ki je prvič lepo uspela.

DAROV!

— Ker se niso mogli udeležiti minolo nedeljo 5. t. m. veselice pevskega društva „Adrija“ v Barkovljah, so darovali oziroma preplačali vstopnino sledeči p. n. gg.:

Svetko Martelanc, dež. poslanec, K 15, Anton Kjuder, župnik K 10, N. N. K 10, Družina Anton Pertot (Kral) K 8, Fran Žagar ml. K 5:80, Ant. Martelanc, podj., K 5:40, Dr. H. Dolenc K 2, Ant. Pogorelec K 2, Iv. Krošelj K 2, Drag. Pertot (Križ) K 2, M. Šavljanski K 1:20, Iv. Sambon, Drag. Martelanc, Ant. Ščuka, pos., Iv. Čergolj, trg., Dom. Sverza, Rož. od. Ražem, N. N., G. Kamrot, pošt., Vin. Martelanc, Martin Žnideršič, Amalija Martelanc, učiteljica, R. Cotič, Joško Starc, vsi po 1 krono; Pr. Martelanc, podj., 80 st., L. Martelanc 60 stot., Iv. Svetina, Sv. Martelanc mlj., F. Starc učit., An. Scheiner učit., M. Humplik učit., dr. Kovačič, Jak. Pertot, Jur. Sušmeli, Zafred, N. N. po 40 st.

Vesti iz Goriške.

Toča po gornjem Krasu. Iz Povirja 10. t. m.: V tem mesecu je zavlada pri nas kakor drugod neznosna vročina. Dnevno je bilo že dopoldne soparno kakor bi bili že v avgustu. Vsakega popoldne so nam grozili temni oblaki. Čitali smo o toči, ki je pobila danes tu, jutri tam. Obiskala je ta „šiba božja“ že več bližnjih krajev, a včeraj je pri nas izvršila svoje grozno delo.

Gole trte, zbito žito, v zemljo zatolčeni pridelki, kakor krompir, fižol: to se nujda danes našim očem, to je pogled, da človeku kri zastaja in se mu nehote prikrajajo svetle solze v oči. Ubogi kmet-trpin! Delavcev ni, draginja neznosna, zdaj še to gorje!

Včeraj nekako ob 2. uri popoldne je začela padati in padala sicer tudi z dežjem pomešana, a dobre pol ure. Vsa narava je bila bela kakor po zimi. Fižola in krompirja ni bilo videti semtertja iz nje.

Mestoma jo je naneslo do metra in čez. Pri nekem kupcu sem utaknil dežnik vanjo in še za 4 prste več je bilo ob poti v Žirje! Popolnoma vse je zbila v Žirjah, a silno škodo je napravila tudi po Povirju do železniškega prelaza pri čuvajnici 813.

Brestovica, Gorenje sta imeli dežja, Plešivci in Merčanci pa le rosico. To je kaj čuden pojav. Še danes leži toča semtertja vse polno ledenih zrnec. Kdo bi si mislil, dn bo tako razsajala, ko je pred njo začel padati blagodejen dežek?!

Oblastva naj pa ukrenejo vse primerno, da se nesrečnikom nemudoma pomore. Če se dobivajo milijoni za druge namene, naj se tudi tu.

Kmet je vzdrževatelj države. Njegovi čvrsti, žilavi sinovi branijo domovino sovražnikov, kmetstva kri je močila vsa bojiska. Njegove pridne roke polnijo državne blagajne; zato država, dežela pomagaj trpinu, obriši mu krvave srage, omogoči mu življenje, ki je tako težko in mukopolno!

x **Toča** je pobila v sredo skoro ves pridelek v nekaterih vaseh v Furlaniji okrog Meduje.

x **Narodno-napredna stranka** je sklenila, da se vzdrži volitve, ki se bo vršila 26. t. m. za državnozbornski mandat goriškega mesta.

x **Iz Lipe na Krasu** poročajo, da je tam padala v sredo tako gosta toča, kakoršne ne pomni mnogo let. Napravila je veliko škodo na poljih in v vinogradih. V manjši meri sta prizadeti tudi vasi Sveto in Skrbina.

x **Pod voz** je prišel v četrtek popoldne neki sedemletni deček na Travniku. V dotičnem vozu se je nahajal zdravnik dr. Fratrik, ki je dečka obežal. Dobil je k sreči ne preveč nevarne poškodbe na nogah.

Iz Kazelj. Pevski zbor društva „Dneva žar“ izreka najsrčnejšo zahvalo g. A. Baši, učitelju in pevovodji, na njegovem požrtvovalnem delovanju v prid društva in na njegovi skrbi za cerkve petje ob nedeljah in praznikih. Odkar je on v našem društvu, vladata najlepši mir in složno delo. Lepih vspehov je imelo društvo v veselici, ki jih je priredilo pod njegovim vodstvom. Tudi izlet v Postojnsko jamo se je izvršil v največjo zadovoljnost vseh. Izrekamo torej g. učitelju najiskrenejšo zahvalo z željo, da bi še dolgo dolgo ostal in deloval med nami.

Veselica „Kmečkega izobraževalnega društva“ v Storiyah. — Še le nekaj mesecev je, odkar so si Storci ustanovili svoje izobraževalno društvo, in že so pokazali minolo nedeljo, dne 5. t. m. širši javnosti, kaj da zamorejo in koliko da so se naučili, odkar deluje društvo.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes 11. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne in od 4. do 8. ure pop.

Velika množina testenin, kava, sladkor, čokolada, cacao, cikorija, milo, sveče, fižol, riž, sladčice, buteljke Marsale, Maraschino, Cognac in drugi likerji ter razne jestvine. Tehnice, noži za sir, rešeta.

Od 2. uri in pol do 4. ure se bo vršila razprodaja na trgu Giuseppina 4, raznih stelaž za trgovine ter v to spadajoče izložbe s steklom, klop za olje, decimalna tehtnica, velik zaboj iz cinka, prazni sodi in plahta.

MODERNO POHIŠTVO

TRST

PETER JERAJ

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13
VOCAL ULICE V. BELLINI

Ivan Godina

stavbni klepar

TRST - ulica Soussa št. 3 - TRST

Izvršuje vsakovrstna v to stroko spadajoča dela: kakor n. pr. stavba, pomorska in obrtna. Poprave iz bandona, cinka, medena, bakra itd.

se izvršujejo točno in solidno.

KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. - Prodaja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin i. t. d. vse to po najnižjih cenah.

Pristna vina vipavsko lastnega pridelka, istrsko in kraški teran, prporoča slavnemu občinstvu Franc Strancar, lastnik gostilne „Pri Vipavcu“ v ulici Industria 5, zraven ulice Giuliani. 688

Majcen Miloš

mizar - Trst - ulica Leo št. 2

prporoča slavnemu občinstvu svojo mizarnico. Izdeluje vsakovrstno, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

V odlik. prodajal. obuvala

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Glosué Carducci 21

prej Torrente), dobi se poleg raznih finih čevljev za gospode in gospe sledeče obuvala po najzmernejših cenah in sicer:

(Moški čevlji iz usnja)	Boxcalf (za povezati)	Kron 9.60
" "	Boxcalf (z elastiko)	" 9.60
" "	Boxcalf Derby	" 10.-
" "	Boxcalf zap. Triumph	" 10.-

Ravno taki čevlji za dečke 1 krono manj. Vsaki par je iz najfinejšega usnja. DELO SOLIDNO.

Agro-Merkur v Ljubljani

Uradni prostori Janez Trdinova ulica 8

Podružnica Trst, ul. Stadion 3. Skladišče in kleti v Ljubljani in Trstu

AGRO-MERKUR je trgovcem in gostilničarjem itd., zadrugam, društvom itd.

najboljši vir pri nakupovanju blaga.

Pozor! Umetna gnojila, galica, žveplo, krmila, semena, stroji in orodja **Pozor!**

Vina

štajerska, istrska, dalmatinska, dolenjska, goriška, vipavska zjam. pristna

SIR-maslo! Žita-moka-olja itd.

AGRO-MERKUR preskrbi sploh vsako blago AGRO-MERKUR kupuje vse pridelke in izdelke.

Cene najugodnejše! Postrežba točna!

ZAHTEVAJTE PRAVILA, CEN KE! PONUJAJTE SVOJE PRIDELKE!

Svoji k svojim! Odlikovana krojačnica Cene zmerne!

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

: Izvršuje vsakovrstne obleke :

najnovejše mode (od 50 Kron naprej)

in vsakovrstne uniforme.

Naročbe se izvršijo točno. Delo solidno

Prijazne Storie so nudile minolo nedeljo na zunaj kaj praznično lice, kajti bila je vas lepo okrašena z zastavami in to izključno slovenskimi trobojnicami. — Čast zavednim Storiarim! Napovedani program se je vršil na planem na vrtu gostilne Sušove; le škoda, da je dež oviral udeležbo zunanjim gostom.

Prva točka na programu je bila: Fr. Kimovec: „Venček gorenjskih“, mešani zbor. To točko so proizvajali domači mešani glasovi kar najizborneje, tako, da se je moral vsakdo čuditi temu napredku v tako malem času.

Enako dovršeno so se proizvajale vse naslednje programove točke, katerih sta se udeležili iz prijaznosti tudi sezansko pevsko društvo „Zorislava“ in tomajsko pevsko društvo „Tomaj“.

Zadnja pevsko točko, Fr. Ferjančičevo „Šesti venček narodnih pesmi“, so proizvajale vrle Storko tako izborna, da so jo morale na splošno željo ponoviti.

Slavnostni govornik je bil g. dr. Dinko Puc, predsednik „Narodnih društev“ na Goriškem. Tu nam je bila prilika občudovati moč in mogočnost žive besede izvrstnega govornika, ki je začel navzočim občinstvu tako, da ni skoraj dihalo za časa govora. Govornik je slikal v živih barvah naš žalostni položaj, kako da se mora naš narod umakati dan za dnem z rodne grude in jo prepuščati ptujcem, kateremu se godi izborna prav na isti zemlji, kjer naš narod hira. Vzpodbujal je domačine na vstrajno, trezno delo, na medsebojno spoštovanje, ne glede na to, kateri stranki kedo pripada, in na brezpartijsko zahtevo, da se da v vsej javnosti našemu jeziku ista veljavnost, ki pristojno jeziku kulturnega naroda, ki hoče biti na svoji zemlji svoj gospod!

Utiš, ki ga je ta govor napravil na nepokvarjeno kmečko dušo, je bil velikanški. Čast gospodu govorniku!

Vesti iz Istre.

Nekaj za zabavo. Nekemu krčmarju iz Marežig pri Kopru je zmanjkalo krede za briškolo in zapisavanje pufa. Podal se je bil torej v Koper v nadi, da tam pri kakšnem mirolinčarju zagotovo dobi zaželeno krede — ali možakar je imel smolo! Ko je v neki veliki mirolinčarji zahteval ogromno množino — za 2 novčiča — krede, mu je trgovec zaupno povedal na uho, da v Kopru že dlje časa ni dobili krede, ker so naurčeli vso porabili za zapisavanje dolg...osti koperske razstave. Hudomušni krčmar se je smehljaje podal v Trst ter prinesel domov lepe bukvice s še lepšim svinčnikom, ki ju je kupil v slovenski knjigarni Josipa Gorenjca ter je bil vesel, da ne bo več dajal na kredo, ampak na svinčnik!

Pevsko društvo „Lilija“ v Beki pri Klancu priredi jutri v nedeljo, dne 12. t. m. svojo prvo veselico. Častno je za tako malo vasico, da ima svoj pevski zbor, a nič manj častno za tako mlado društvo — obstoji še le tri mesece —, da si upa v tako kratkem času javno nastopiti. Zato želimo društvu ob tem javnem nastopu najboljšega uspeha in posebno še — čim večje udeležbe. Na veselici bodo sodelovali: narodna godba iz Doline, pevsko in bralno društvo „Slamnik“ iz Klanca, pevsko in bralno društvo „Venec“ iz Kozine, „Zora“ iz Presence in „Zveza“ iz Očizle. Kličemo jim že tu: Dobro došli! Na programu bodo tudi: igra „Trije tički“, šaliva pošta, tombola in ples. Torej dovolj zabave.

Druge slovenske dežele.

Slovensko društvo na Reki priredi jutri v nedeljo, dne 12. t. m. le ob lepem vremenu izlet v Zamet pri Reki na avstrijski meji.

Vspored: Odhod ob 3. uri popoldne iz društvenih prostorov; prihod v Zamet približno ob 4. uri, kjer bo na vrtu gostilničarja, Slovenca g. Mat. Funderia, svobodna zabava do nedolocene ure, kakor komur drago.

Bratje Slovenci! Udeležite se kolikor možno množično tega našega prvega izleta. Na ta način hočemo se natančneje spoznavati, organizirati in učiti se ljubezni do našega materinega jezika.

Vsak Slovan je dobro došel!

Odbor.

Pogled po svetu.

Mesto, ki se noče pustiti prekrstiti. Harriman, vдова po ameriškem „železnem kralju“, bi rada videla, da bi se mesto Turnes prekrstilo v Harriman. Na postaji je že visela tabla z novo označbo mesta. — Temu so se uprli meščani, katerih udova Harriman ni mogla pridobiti za novo ime niti s 125.000 K, darovanimi mestu in Turnes je obdržalo svoje ime.

Zadnje brzojavne vesti.

Volitve na Ogrskem dovršene.

BUDIMPEŠTA 10. Volitve so dovršene v vseh 413 volilnih okrajih. Narodna delavna (vladna) stranka je dobila 248 mandator, Košutova stranka 47, Justhova 37, ljudska 13, Romuni 5, Slovaki 3, izven strank 67, kršč-socijalec 1, potrebnih je 21 ožjih volitev. Košutova stranka izgubi 59,

dobi 10, Justhova stranka izgubi 109, dobi 10, ljudska stranka izgubi 22, dobi 4 mandate.

Mali oglasi

Odprl sem vicoč pri sv. Jakoba, via Giuliana št. 32, točim vipavsko belo vino iz najboljših vinogradov, lastni pridelki. — Se priporočam svojim rojakom in ostalemu slavnemu občinstvu udani Vinko Kodrič iz Biji pri Ribenberku. 983

PLES. Jutri v nedeljo dne 12. t. m. vršil se bo v sv. Križu pri Trstu na vrtu g. Jankota Košuta (Eošketa) ples. Svira bo kriška godba in točila se bodo pristna domača vina. 956

CANTI JUGOSLAVI (napisano IVAN KUŠAR). — 1. mese izide v Italiji prvi zvezek te knjige. Prevodi v italijanskem jeziku najboljših slovenskih, srbsko-hrvatskih in bolgarskih pesnikov. — Ta 1. zvezek bo obsegal tudi: Uvod, potem kratak načrt zgodovine slovenskega, srbsko-hrvatskega in bolgarskega slovstva in biserov iz sledenih pesnikov: Preše en, Gregorčič, Kekec, Zmaj Jovan Jovanović, Pre adović, Branko Radičević, August Šenoa. — Knjiga se bo prodajala po K 3. — v vseh knjigarnah. V zalogi pri Josipu Gorenjcu (Slovenska knjigarna) Trst, Via Valdirivo št. 40.

Javni ples bo v nedeljo dne 12. junija na dvorišču gostilne Sare blizu postaje Stanjel-hobdij. Začetek ob 8. uri in traja do 10. zvečer. Svira nabrežinska godba. Eventualni čist dobiček se daruje družbi sv. Cirila in Metoda. — Na obilno udeležbo aljudno vabi A. Stare. 941

Henrik Kosič naznanja, da prevzame danes 11. t. m. združeno go tilno čeno N. D. O. v ulici Carradori, vogel ulice Carlo Chiga. Toči izvrstno vino, črno in belo in sveže pivo. Izvora kuhinja. 975

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 854

Zelišča in vsakovrstnega zelja dobre vrste po najnižji ceni se proda. — Fenečič, Sežana 146. 954

Krojaškega pomočnika sprejme takoj A. Zigon. Vojšegrad - K. men. 978

Krasna hiša z vrtom v lepem kraju blizu Celja se odda v najem ali tudi deloma za poletni čas, očiroma se tudi proda. Hiša je ob glavni cesti in pripravna za vsako obrt. Sedaj ima pekarno. Več se izve v Trgovinski kavarini. — Bufon. (980)

Lepo stanovanje se odda za letovišanje pripravnno za eno ali dve dmi, d e sobi in kuhinja, ako bi si hoteli tudi same kuhati. Oddaljeno 2 uri od Trsta v lepem in prijetnem kraju. Več pove Inzeratni oddelek Edinosti. 982

Slovenci V SEŽANI IN OKOLICI! V čast si štejem razpisati Vam, da sem odprl v hiši gosp. župana Štolfe novo brikvico. Ker jemčim za čisto in dobro postrežbo, se priporočam za obilen obisk udani Miroslav Kovačič, brijec v Sežani. 979

Josip Stoifa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvaja vse vrste mizarske dela.

POZOR! Priporoča se slav. občinstvu restavracija Reka piej Mahorčič, Matavun, Škocijan, žel. postaja Divača, blizu slovenskih škocijanskih jam. Restavracija ima vedno na razpolago sveže pivo I. vrste, kakor tudi vsa vina prve vrste. Vedno dobro pripravljena domača kuhinja. Postrežba točna, cene zmjerne; na razpolago je tudi lep prostor za automobile in kočije. Za obilen obisk se toplo priporoča JOSIP CERKVENIČ, restavratore. 862

Pri stari breskvi v gostilni v ul. Belvedere št. 17, se toči najboljši kraški teran, istrsko črno in vipavsko belo vino. Domača kuhinja. Postrežba ob vsaki uri z mrzlimi in gorlimi jedili Postrežba točna. Cene zmjerne 1652

Zemljišče se takoj proda od 50. sežnjeva naprej na lepem kraju ob cesti blizu postaje, razgled na morje, pripravnno za stavbišče; cene zmjerne. Pojasnila: Sv. Mar. Magdal. zgornja, gostilna pri „Tirolecu“. 917

Išče se služkinjo, pridno in zvesto, kakor gospodinjo od 35 do 45 let staro. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 949

RIHARD NOVAK & C.
Pekarna in slaščičarna s prodajo moke
TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13
Postrežba: točna.
CENE ZMERNE.

Izključno edini slovenski gostilničar
ki toči najboljšo vino!
Kdor gleda svoje zdravje, mora iti v gostilno
J. Leban, ul. Salice, 1. r
pod stopnicami, kjer toči dobro vipavsko po 72-84 stotnik liter. Istrsko po 64—66 stotnik liter
Za obilen obisk se sl. občinstvu priporoča J. LEBAN.

Josip Črnigoj
priporoča slav. občinstvu svojo
pekarno in slaščičarno
Ulica Ferriera 27 vogel ul. Centi.

Giacomo Monaro
urar in dragotinar v Trstu, ulica della Guardia 22
VELIKA IZBEKA SREBRNIH IN ZLATIH PREDMETOV. — POPRAVE IN NAROČILA SE IZVRŠUJEJO PO NAJZMERNEJŠIH CENAH.
Kupuje se zlato in srebro.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
Dr. Viktor Randel
Trst, ulica San Giovanni 7, I. nadp.
po 9. do 1. in od 3. do 6.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
Dr. J. Čermák || V. Tuscher
zobozdravnik : kancelij. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Gostilna Al Belvedere
ul. Belvedere št. 37
toči najboljša
bela in črna vlp. in črna dalm. vina.
Domača kuhinja, gorka in mrzla jedila vedno na CENE ZMERNE — razpolago. POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se priporoča Vekoslav Rebet.

Giulio Reddersen
TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23
TELEFON št. 813
Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapijske priprave, aparati za inhalacije.
IZKLJUČNO potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebšarine iz guma in nevrodinamne. : : : : : plaga. : : : : :

Zaloga ovsa
klaje, detelje in korobačev
po zmernih cenah
Trst, ulica Belvedere št. 19 in ulica del Bosco št. 14.

„Slavija“
vzaj. zavarov. banka v Pragi
Rezer. fondi K 48,812.797.—
Izplačane odškodnine in kapitalije K 109,356.860.—
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slov.-narodno upravo.
Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšajočimi se vplačili.
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistga dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.
Glavni zastopnik v Trstu
V. CEGNAR, ul. Caserma 12, I.

Ugodna prilika!
V veliki, fini žganjarni
na trgu pred Narodnim domom št. 1 (vogel ulice Ghenga) je na razpolago.
Nov dohod ogromne partije marsale in vermoutha po K 1-60 liter.
Asti Spumante, Refošk, zagrebški Polinkovac in Sokol - Povebne vrste: Ruso po najzmernejših cenah.

Kdor hoče dober zajutrek
naj se oglasi pri
Antonu Ivančič-u, Trst
ulica della Stazione št. 13
kjer dobij gnjat. salami, sir in razne slanina kakor tudi razn vrstna vina in vedno sveže
— Dreherjevo pivo. —

Umetni : fotografični atelje
pri sv. Jakbu - TRST. ulica Rivo št. 42 (pritličja)
pri sv. Jakbu - TRST.
Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranost lokalov, porcelanaste ploče za vsakovrstne spomnilke itd. itd. itd.
Posebnost: Povečanje vsakatero fotografije.
Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zmanj mesta.

Aristide Gualco - Trst
ulica San Servolo št. 2 Telefon 21-42.

Velika klobučarna G. Doplicher
Klobuki iz klobučevine prvih tovarn. Specijaliteta: trdi angleški klobuki. Emporij kap za potovanje in za šport.

Avt. civilni zemljemerec Kristjan Pertot
Ima svojo pisarno v Trstu v ulici della Caserma št. 5, II. nadstropje.
Priporoča se slavnemu občinstvu kot edini slovenski zemljemerec.